

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 20 december 2022

Rentefrie og lavt forrentede lån til børn[©]

*Af advokat (L) Bodil Christiansen, Advotax Advokatfirma
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Når forældrene giver børnene en økonomisk håndsrækning i form af lån, vil det hverken udløse gaveafgift eller indkomstskat, hvis visse krav er opfyldt. Træder forældrene ved siden af dydens smalle sti, kan et lån til børnene udløse ikke blot gaveafgift, men også indkomstskat.

Udlån på markedsvilkår

Hvis en fader udlåner et beløb til sin søn på markedsvilkår, herunder at renten svarer til markedrenten, skal faderen som udgangspunkt beskattes af renteindtægten, og sønnen har som udgangspunkt skattemæssig fradragsret for renteudgiften.

Der vil som udgangspunkt ikke herudover blive tale om skattemæssige konsekvenser.

Er sønnen insolvent på tidspunktet for lånets etablering, således at det kan konstateres, at sønnen ikke kan betale renter og afdrag, kan det dog efter min vurdering ikke udelukkes, at Skattestyrelsen vil kunne anse lånet som en gave, ydet på udlånstidspunktet, da ingen af parterne har en forventning om, at sønnen vil være i stand til at betale renter endsige at tilbagebetale lånet.

Udlån på markedsvilkår kombineret med tilsagn om senere gaver

I praksis ses det ofte, at forældre udlåner et beløb til barnet, enten med en udtalt eller indforstået aftale om, at lånet ingensinde skal tilbagebetales, idet lånet i stedet årligt nedskrives med et beløb svarende til det afgiftsfri bundfradrag for gaver, således at der ikke skal betales gaveafgift.

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 20 december 2022

Efter gældende regler kan hver forældre hvert år afgiftsfrit give et barn en gave til en værdi svarende til den afgiftsfri bundgrænse, som i 2022 er 69.500 kr. og i 2023 er 71.500 kr.

Får barnet eksempelvis et lån på 500.000 kr. i 2022 og med en forudsætning om, at dette lån skal nedskrives (afvikles) fremadrettet med en gave fra forældrene på det årlige afgiftsfri beløb, dvs. med 69.500 kr. i 2022, med 71.500 i 2023 og tilsvarende i de følgende år, kan denne fremgangsmåde ikke forventes accepteret af Skattestyrelsen, som i stedet må forventes at anse hele beløbet på 500.000 kr. som gave på tidspunktet for lånets etablering, og dermed, at der 2022 skal svares gaveafgift af 500.000 kr. minus 69.500 kr.

Rentefri anfordringslån

Mange familielån ydes i dag som rentefri anfordringslån.

Et anfordringslån er et lån, der kan opsiges helt eller delvist af kreditor eller debitor med en kort frist på højst 14 dage. Er der ikke aftalt noget om betalingstiden, er skyldneren forpligtet til at betale gælden, så snart kreditor forlanger det, og omvendt er skyldneren berettiget til at indfri gælden til enhver tid.

For anfordringslån fremgår af Skattestyrelsens vejledning⁽¹⁾, at ”Anfordringslån medfører hverken indkomstskattepligt eller gaveafgiftspligt for låntageren.”

Vejledningen indeholder ikke en tilkendegivelse om de skattemæssige konsekvenser for kreditor, men formentlig må praksis forstås således, at et sådant lån heller ikke udløser skattepligt for forældrene.

Den lempelige beskatning ved **etablering** af de rentefri anfordringslån skal formentlig blandt andet ses i lyset af Skattestyrelsens kursfastsættelse af sådanne lån ved etableringen af lånet.

¹⁾ Juridisk Vejledning 2022-2, afsn. C.A.6.1.7. Rentefri eller lavt forrentede lån

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 20 december 2022

I det nedenfor omtalte bindende svar af 25. oktober 2022⁽²⁾ fra Skatterådet er tilkendegivet, at *"Praksis omkring anfordringslån må efter Skattestyrelsens opfattelse forstås således, at et anfordringslån anses for stiftet til pari, uanset om rente- og afdragsvilkår ikke afspejler markedsvilkårene.*

Dette er i overensstemmelse med førnævnte udsagn om at *"Anfordringslån medfører hverken indkomstskattepligt eller gaveafgiftspligt for låntageren."*

Værdiansættelsen af et rentefrit anfordringslån til kurs pari har herunder bl.a. betydning, når anfordringslånet skal tjene som betaling for et aktiv, f.eks. ved overdragelse af et sommerhus eller en post aktier fra forældre til barn.⁽³⁾

Ændring af lånevilkår

Efter skattemyndighedernes mangeårige praksis, som har støtte i motiverne til kursgevinstloven og er tiltrådt af domstolene⁽⁴⁾, kan en ændring af vilkår for et givet lån indebære - efter omstændighederne - ganske betydelige skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser for parterne.

Sådanne konsekvenser kan også indtræde ved ændring af vilkårene for et **eksisterende anfordringslån**, der før ændringen af vilkårene blev ansat til kurs pari,

Som før nævnt er det i det nedenfor omtalte bindende svar af 25. oktober 2022⁽⁵⁾ fra Skatterådet tilkendegivet, at *"Praksis omkring anfordringslån må efter Skattestyrelsens opfattelse forstås således, at et anfordringslån anses for stiftet til pari, uanset om rente- og afdragsvilkår ikke afspejler markedsvilkårene."*

²⁾ SKM2022.532.SR

³⁾ Se herved Juridisk Vejledning, afsn. C.A.6.1.7 med henvisning til SKM2015.57.SR.

⁴⁾ Kursgevinstloven blev revideret ved lov nr. 439 af 10. juni 1997 (L194 af 13. marts 1997). Af bemærkningerne til lovens § 25 fremgår, at ændringer i de aftalte vilkår for en fordring eller gældspost kan have en sådan karakter, at fordringen henholdsvis gælden må anses for afstået m.v., således at ændringen betyder stiftelse af en ny fordring eller gæld. Eksempelvis vil en ændring af valuta og rente medføre, at der foreligger afståelse og stiftelse af en ny fordring eller gæld. Se herved eksempelvis SKM2001.347.HR (Hardy Lang Nielsen).

⁵⁾ SKM2022.532.SR

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 20 december 2022

Det blev imidlertid tilføjet til ovennævnte, at: ”*Aftaler långiver og låntager efterfølgende en ændring af lånevilkårene, må dette anses for en indfrielse i kursgevinstlovens forstand, og der vil skulle ske en kursfastsættelse af gælds brevet...*”

De eventuelle konsekvenser ved ændringer af lånevilkårene har rod i en mangeårig historik om den skatte- og afgiftsmæssige behandling af lån i familieforhold. Der har her været **forskellige beskatningsformer** i spil, som navnlig har været rejst for lån **etableret med en på forhånd aftalt afvikling** over en længere periode, dvs. ikke anfordringslån.

I praksis har således været rejst spørgsmålet, om der skal ske beskatning af fiktive renter eller beskatning af kursgevinster.

Rentekorrektion - beskatning af fiktive renter

Hvis eksempelvis markedsrenten er 6 pct., og forældrene udlåner 100.000 kr. til barnet, vil barnets årlige rentefordel udgøre 6.000 kr. i lånets løbetid. Dvs. der overføres 6.000 kr. skattefrit til sønnen. Alternativet var, at faderen selv fik en renteindtægt på 6.000 kr. og betalte mere end 50 pct. i skat, og herefter overførte de resterende 3.000 kr. til barnet som gave.

Her kan der være grundlag for at stille parterne, som om sønnen havde betalt renter, og faderen efterfølgende har givet sønnen en gave svarende til den ikke-betalte rente. Det ville i givet fald indebære, at faderen skal beskattes af denne rente, og at sønnen har skattemæssigt fradrag for renten, men samtidig har modtaget en gave på samme beløb.

Denne form for korrektion synes dog at være forladt.

Kursgevinstbeskatning ved rentefrie lån

I praksis har været set en anden - og mere hårdhændet - skattemæssig betragtning. Også denne beskatning synes til dels forladt, men tankegangen bag beskatningen **anvendes fortsat** i tilfælde, hvor parterne undervejs i lånets løbetid, herunder for anfordringslån, aftaler en ændring af lånevilkårene.

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 20 december 2022

Den korte version af denne beskatningsform er følgende, illustreret ved et eksempel:

Hvis faderen eksempelvis låner sin søn 100.000 kr. rentefrit med tilsagn om, at lånet skal tilbagebetales efter 5 år, vil faderen, i samme øjeblik denne aftale indgås og lånet udbetales, have et uforrentet tilgodehavende hos sønnen med en løbetid på 5 år.

Hvor faderen umiddelbart før lånet havde et kontantbeløb på 100.000 kr., har faderen nu et uforrentet tilgodehavende på 100.000 kr., der forfalder efter 5 år.

Kursen på en sådan uforrentet fordring er eksempelvis 80. Faderen har altså konverteret et pengebeløb på 100.000 kr. til en fordring, der er 80.000 kr. værd.

Der kan her anlægges det synspunkt, at barnet har fået en gave på 20.000 kr., da barnet har fået udbetalt 100.000 kr., men har en gæld til faderen med en kursværdi på 80.000 kr. Faderen har haft et tilsvarende kurstab på 20.000 kr.

Når barnet så efter 5 år tilbagebetaler 100.000 kr., får faderen indfriet sit tilgodehavende, som oprindeligt kun var 80.000 kr. værd, ved en betaling på 100.000 kr. Faderen har dermed fået en skattepligtig kursgevinst på 20.000 kr. på sin fordring.

Barnet har efter denne skatteretlige konstruktion haft et kurstab på gælden på 20.000 kr. som ikke er skattemæssigt fradragsberettiget, mens faderen har fået en skattepligtig kursgevinst på 20.000 kr.

For en ikke-skattekyndig kan det virke meget kunstigt, at i et eksempel, hvor faderen låner sønnen 100.000 kr. og får 100.000 kr. tilbage, vil sønnen i første omgang skatteretligt have modtaget en gave på 20.000 kr., omfattet af reglerne om gaveafgift, og når faderen får pengene tilbage, har faderen skatteretligt fået en skattepligtig kursgevinst på 20.000 kr.

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 20 december 2022

En ligningsrådsafgørelse fra 2003 – ændring af renten

I en sag afgjort af Ligningsrådet i 2003⁽⁶⁾ var spørgsmålet, hvorvidt det ville udløse skattemæssige konsekvenser, hvis to *forrentede* familielån, ydet på anfordringsvilkår, blev ændret til *uforrentede* lån.

Selv om der var tale om samme forrentede lån, som nu skulle være rentefri fremadrettet, og den nominelle gæld følgelig var uændret, blev dette betragtet som indfrielse af de første, forrentede lån ved betaling med ny rentefrit lån, alt med den begrundelse, at der var tale om væsentlige ændringer af lånevilkårene.

Det var således skattemyndighedernes opfattelse, at de oprindelige lån, der blev forrentet, og som nu skattemæssigt set blev indfriet, var stiftet til kurs pari, og dermed betalt med et nyt, uforrentet lån med en værdi under kurs pari.

Skattemyndighederne konstaterede herefter, at låntageren havde opnået en kursgevinst, mens långiveren havde lidt et kurstab.

Skattemyndighederne anførte meget betænksomt som en ”servicemeddelelse”, at såfremt låntageren indfrie det oprindelige *forrentede* lån og herefter fik et nyt *uforrentet* lån, ville disse transaktioner ikke medføre skattemæssige konsekvenser.

Skattemyndighederne anser fortsat denne afgørelse for gældende praksis.

Ændrede vilkår – tilføjelse af bortfaldsklausul

Samme problemstilling som ovenfor var fremme i den ovenfor omtalte afgørelse fra Skatterådets af 25. oktober 2022.⁽⁷⁾

I denne sag var der for år tilbage etableret et rentefrit anfordringslån i familieforhold. Parterne ønskede nu ved en allonge at aftale den klausul for anfordringslånet, at dette

⁶⁾ Se SKM2003.545.LR.

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 20 december 2022

skulle bortfalde ved långiverens dødsfald. Skatterådet blev på denne baggrund forespurgt om de skattemæssige konsekvenser heraf.

For forenklingens skyld forudsættes det i det følgende, at der var tale om en fader, der havde udlånt et beløb til sin søn. Klausulen ville i denne situation medføre, at sønnens gæld til faderen bortfaldt ved faderens død.

Parterne i sagen stillede flere spørgsmål til Skatterådet vedrørende konsekvenserne af en sådan klausul. Af særlig interesse er følgende tilkendegivelser fra Skatterådet:

Skatterådet fandt, at der med tilføjelse af denne klausul til den oprindelige låneaftale **forelå en så væsentlig ændring af vilkårene for det oprindelige anfordringslån, at dette lån blev anset for indfriet ved betaling med det nye lån**, dvs. det nye lån med klausulen om, at lånet bortfaldt ved kreditors død.

Med andre ord: Det oprindelige lån (uden klausul) ansås for indfriet ved betaling med et nyt lån (det oprindelige lån med klausul)

Klausulen medførte at lånet ikke længere var et anfordringslån

Videre fandt Skatterådet, at klausulen medførte, at det "nye" lån ikke var et anfordringslån, da debitor ikke til enhver tid kunne opsige det nye lån, jf. herved, at lånet ikke kunne indfries (betales tilbage) ved faderens død.

Dette medførte videre, at dette "nye" lån med denne klausul ikke (længere) var omfattet af reglerne for anfordringslån.

Skattestyrelsens vejledning, hvorefter stiftelse af et anfordringslån hverken medførte indkomstskattepligt eller gaveafgiftspligt for låntageren, ville således ikke længere gælde, hvis denne klausul blev vedtaget. Og dermed ej heller, hvad der som før nævnt gælder for rentefrie anfordringslån efter samme bindende svar fra Skatterådet at *"Praksis omkring anfordringslån må efter Skattestyrelsens opfattelse forstås således, at et anfor-*

⁷⁾ SKM2022.532.SR

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 20 december 2022

dringslån anses for stiftet til pari, uanset om rente- og afdragsvilkår ikke afspejler markedsvilkårene.

Det indebar, at den ”nye” fordring (dvs. den hidtidige fordring nu med den omhandlede klausul) ikke kunne karakteriseres som et anfordringslån, og følgelig ikke var omfattet af ovennævnte praksis om kurs pari. Den ”nye” fordring skulle derfor kursansættes.

Det hidtidige anfordringslån blev altså anset for indfriet med et andet ikke-anfordringslån.

Skatterådet anførte herefter, at den påtænkte allonge følgelig ville medføre, at kursværdien af gælden ville blive mindre. Sønnen ville blive skattepligtig af denne gevinst, såfremt kursværdien var lavere end den værdi, som det oprindelige gældsbeleg havde for långiver på tidspunktet for udarbejdelsen af allongen.

Tilsvarende ville faderen have et kurstab på sin fordring. Tabet ville dog ikke være fradragberettiget, da tabet ville være omfattet af tabsfradragbegrænsningen efter reglerne om tab på lån mellem nærtstående.

Skatterådet gjorde - som en servicemeddelelse - opmærksom på, at faderen ville opnå en skattepligtig kursgevinst, hvis sønnen efterfølgende indfrie gældsbeleg kontant til kurs pari. Loven indeholder dog en bagatelgrænse, så årets nettogevinst kun skal såfremt den overstiger 2.000 kr.

Skatterådet tog ikke eksplicit stilling til kursværdien på den ”nye” fordring, der som nævnt ikke var et anfordringslån.

Sammenfattende bør udvises varsomhed med at ændre vilkårene for lån i familieforshold, ikke blot for anfordringslån, men også for andre fordringer, hvor kursen må antages at kunne variere mere end for anfordringslån.

————— o —————